توسعه پایدار

آینده‌ای بدون عقاب دم سفید!

فرزاد علیزاده

عضو ستاد مردمی نجات آشوراده

از میان پرندگان شکاری جزیره آشوراده می‌توان به سُنقر تالابی، سارگپه معمولی، سارگپه پابلند، لَیل، دلیجه، شاهین، قِرقی، پیقوُ، تُرُمتای، بَحری، سُنقر سفید و خاکستری، ظَرلان، عقاب خالدار بزرگ، عقاب اِستپی، عقاب اِمپریال و عقاب دریایی دم سفید اشاره کرد که اکثر آنها خصوصا عقاب دریایی دم سفید در فهرست گونه‌های حمایت شده ملی و بین‌المللی است.

زیستگاه اصلی این پرندگان بیشه زارها و مراتع جزیره آشوراده است، اما رابطه مستقیمی با پرندگان آبزی و کنارآبزی دارند، چون بیشتر از آنها تغذیه می‌کنند که در صورت اجرای طرح گردشگری در جزیره آشوراده و البته به دلیل رفت و آمد در بیشه‌زارها، پراکندگی زباله در فضای باز و ورزش‌های آبی، زیستگاه آنها با کاهش کیفیت مواجه خواهد شد.

از سویی استرس‌های ناشی از فعالیت‌های فاز بهره‌برداری، امکان مهاجرت دائمی پرندگان موجود را در پی خواهد داشت. عقاب دریایی دم سفید، پرجثه‌ترین عقاب ایران است و پسر عموی نزدیك عقاب سر سفید آمریکای، با این تفاوت که از عقاب سر سفید آمریکایی بسیار بزرگ‌تر است. پرنده بالغ منقار زردرنگ و دم سفیدی دارد و با وجود جثه بزرگ، بسیار باشکوه پرواز می‌کند. مانور بسیار بالایی دارد و به‌سادگی می‌تواند پرندگان و پستانداران کوچك را هم شکار کند. و نکته مهم و البته نگران‌کننده این است که تنها نقطه ایران که شما می‌توانید گونه‌های متفاوتی از عقاب دم سفید را مشاهده کنید جزیره آشوراده است. حضور پرندگان شکاری در یك منطقه نشانه پویایی و اکوسیستم پیچیده و غنی یك زیستگاه است و هرگونه دست اندازی در چنین اکوسیستمی مساوی با نابودی حیات وحش منطقه خواهد بود.

سرمایه‌گذاری در شهر جهانی یزد سرریز شد

شرایط اقتصادی کشور در سال‌های اخیر باعث شده که برخلاف خواست و نظر برنامه‌ریزان و مسؤولان دولتی، سال به سال از میزان سرمایه‌گذاران بخش خصوصی کاسته شود، اما خبر خوش این است که دست کم در استان یزد ماجرا برعکس است، چراکه گفته شده افزایش حجم سرمایه‌گذاری در برخی محلات بافت تاریخی یزد تا جایی پیش رفته که دیگر اجازه سرمایه‌گذاری جدید داده نمی‌شود. آن‌طور که سیدمصطفی فاطمی، مدیرکل میراث فرهنگی استان یزد به ایلنا گفته علاقه مالکان به تغییر کاربری خانه‌های تاریخی و تبدیل آن به مراکز اقامتی و بومگردی در این شهر جهانی روز به روز بیشتر می‌شود. وی افزود: در محله فهادان و محله بازار نو دیگر مجوز راه‌اندازی واحد بومگردی و اقامتی داده نمی‌شود، چراکه این محلات از چنین مراکزی اشباع شده‌اند. به گفته فاطمی، سال گذشته ۱۲۷ مجموعه گردشگری و صنایع دستی در این شهر افتتاح شد که به‌طور میانگین هر دو روز و نیم شامل یك افتتاح می‌شد. / میراث آریا

رنج برنج

رواج استفاده از کودها و سموم شیمیایی به منظور تولید برنج در استان‌های شمالی، بیماری‌های پوستی در این مناطق را افزایش داده است

عرفانی: برای مقابله با آفاتی چون کرم ساقه‌خوار و برگ‌خوار برنج می‌توان به جای استفاده از سموم شیمیایی از زنبور تریکوگراما و تله‌های فرمونی و نیز سموم بیولوژیك استفاده کرد که علاوه بر سلامت محصول از آسیب‌های زیست‌محیطی نیز جلوگیری می‌کند

مهتاب مظفری‌سوادکوهی

ایران

با عجله وارد اتاق پزشك شد؛ اتاقی در بیمارستان تامین اجتماعی شهرستان قائمشهر در مازندران، که بیشتر مراجعانش، اهالی روستاهای اطراف این شهرستان و شهرهای مجاور هستند. صورتش پر از دانه‌های ملتهب قرمزرنگ بود که می‌سوخت و توان آرام گرفتن روی صندلی را از او ربوده بود. دست‌هایش را که جلو آورد و نشان دکتر داد، همان تاول‌ها را داشت؛ سرخ و ملتهب. تاول‌هایی که در کنار ترَك‌های عمیق و سیاه‌رنگ ریشه دوانده در کف دست‌ها، دلخراش و بدمنظر می‌نمود. متخصص پوست معاینه‌اش کرد؛ هم تاول‌های روی صورت و هم روی دست‌ها را، بعد سری به علامت تاسف تکان داد و گفت: «زخم‌های ناشی از حساسیت به کود و سم شیمیایی است...»

حکایت دیدار این بیمار پوستی و دکتر متخصص، حکایت نادری نیست، بلکه داستانی است که این روزها؛ یعنی در فصل کود و سمپاشی شالیزارها، در بسیاری از مراکز درمانی استان مازندران تکرار می‌شود.

قصه، قصه تلخ برنج مازندران است؛ برنجی که سال‌ها از اصالت خود دور مانده، دیگر نه ارگانیك است و نه پرعطر و طعم. به جایش پررَقَم است و پرمحصول، تا کمبود بازار را پر کند، سود بیشتری به شالیکاران بدهد و لبخند روی لب تاجران بنشاند. برای این همه اما دیگر استفاده از کودهای گیاهی و حیوانی سابق پاسخگو نیست، باید سراغ کودها و سموم شیمیایی رفت؛ موادی که سریع جواب می‌دهد و ساقه‌های برنج را زود بالا می‌برد و پرمغز می‌کند.

راهی میانبر اما خطرناك

با توجه به افزایش جمعیت، نیاز به تولید بیشتر محصولات استراتژیك کشاورزی همچون گندم و برنج بیش از پیش در جامعه احساس می‌شود و مازندران و گیلان که تولید ۸۰ درصد از برنج کشور را به خود اختصاص داده‌اند در این زمینه پیشگام هستند. از آنجا که بهترین راه رسیدن به خودکفایی محصولات کشاورزی، افزایش میزان تولید در واحد سطح است، متاسفانه برخی کشاورزان استان‌های شمالی از جمله مازندران برای تولید بیشتر و مقرون به صرفه‌تر، به مصرف بی‌رویه کودها و سموم شیمیایی روی آورده‌اند که علاوه بر آلودگی‌های زیست‌محیطی، تهدیدی برای سلامت محصولات کشاورزی، کشاورزان و مصرف‌کنندگان به‌شمار می‌رود.

متاسفانه میزان ابتلا به سرطان‌های دستگاه گوارش و بیماری‌های پوستی نیز با رشد قابل توجهی در سال‌های اخیر در مازندران همراه بوده که همین امر لزوم نظارت و آموزش بیشتر کشاورزان و شالیکاران استان را گوشزد می‌کند.

مصرف بی‌رویه کود و سموم شیمیایی علاوه بر تهدید سلامت مردم و خسارت‌های مالی متعاقب آن، موجب بر هم خوردن تعادل عناصر غذایی در خاك و فقیر شدن خاك‌های زراعی، آلودگی جدی خاك و سفره‌های زیرزمینی آب و درنهایت نابودی محیط زیست هم می‌شود. و متاسفانه همه این عوارض سنگین، به‌دلیل ارزانی نسبی کودهای شیمیایی و اختصاص یارانه به کودهای تك عنصره است که تولیدکنندگان را از مصرف کودهای آلی غافل کرده است.

پرمصرف‌ترین‌های خطرناك

به گفته کارشناسان در بین کودهای شیمیایی، کود اوره بالاترین میزان مصرف را در کشاورزی مازندران دارد و همه ساله به مقدار زیادی وارد اراضی شالیزاری شده و به شکل نیترات و نیتریت وارد سفره‌های آب زیرزمینی می‌شود.

در چنین شرایطی افزایش آمار ابتلا به سرطان‌های گوارشی و امراض پوستی در میان کشاورزان، تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان عجیب و دور از انتظار نیست، گرچه تاکنون آماری رسمی مبنی بر شیوع بالای بیماری‌های مذکور و ارتباط آنها با سموم شیمیایی اعلام نشده است.

گریزی نیست!

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی مازندران، استفاده از کود و سموم شیمیایی در اراضی شالیزاری مازندران را با هدف افزایش تولید و تامین نیاز مصرف‌کننده و امری گریزناپذیر دانسته و در این‌باره به جام‌جم می‌گوید: گیاه برنج برای رشد خود به میزان قابل توجهی ازت و سایر ریزمغذی‌ها نیاز دارد که به‌طور طبیعی در خاك یافت نمی‌شود. مجید بهادری با بیان این‌که در شالیزارهای مازندران از دو نوع کود ماکرو و میکرو استفاده می‌شود، می‌افزاید: در کود ماکرو عناصری از قبیل ازت، فسفر و پتاس وجود دارد که غالبا در زمان کاشت و نشاء برنج استفاده می‌شود و کودهای میکرو که متشکل از روی، آهن و... است در زمان داشت و به صورت محلول‌پاشی در مزارع برنج مورد استفاده قرار می‌گیرد.

حرکت به سمت کودهای سالم

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی مازندران در عین حال بر مصرف کودهای آلی و بیولوژیك و کاهش مصرف ترکیبات نیتروژن تاکید می‌کند و می‌گوید: سال گذشته حدود ۲۰ هزار هکتار از اراضی باغی و شالیزاری استان با کودهای بیولوژیك تغذیه شدند که علاوه بر تحریك هورمون رشد در گیاه برنج، از حساسیت گیاه نسبت به استرس‌های طبیعی از قبیل گرما، سرما و شوری آب نیز می‌کاهد.

بهادری این را هم می‌گوید که کودهای آلی و زیستی آثار مخرب کمتری بر سلامت انسان و محیط زیست دارند، اما از کارکرد کمتری در زمینه رشد برخوردارند و به پای کودهای شیمیایی نمی‌رسند، پس اگر کشاورزان اصرار به استفاده از آن دارند، مهم‌ترین نکته‌ای که باید به آن توجه کنند، مصرف به‌موقع و متعادل کودهای کشاورزی و سموم شیمیایی است، چیزی که البته اغلب رعایت نمی‌شود.

کشاورزان اصرار به مصرف بیشتر دارند!

به گفته وی، طبق اعلام معاونت تحقیقات برنج کشور در شهرستان آمل، میزان مصرف کودهای شیمیایی در هر هکتار زمین کشاورزی بسته به زمین و نوع کشت از ۵۰ تا ۱۰۰ کیلو متغیر است. اما کشاورزان اصرار بر مصرف بیشتر دارند که این موضوع علاوه بر آسیب به زمین‌های کشاورزی موجب کاهش تولید در واحد سطح نیز می‌شود. این مسؤول تاکید می‌کند: انجام آزمون خاك‌شناسی مطمئن‌ترین راه برای تشخیص نوع و میزان مصرف کودها و سموم شیمیایی در اراضی کشاورزی است که متاسفانه این موضوع در کشاورزی مازندران نهادینه نشده است.

کلاس‌های آموزشی برگزار می‌کنیم

سازمان جهاد کشاورزی مازندران البته برنامه‌های آموزشی در راستای نحوه استفاده صحیح از کود و سموم، برای کشاورزان و شالیکاران در نظر گرفته و بهادری به ما می‌گوید در همین زمینه کارگاه‌های مهارت‌آموزی و دوره‌های آموزشی برگزار شده و سایت‌های الگویی متعددی برای کشاورزان استان طراحی شده. همچنین در طول یك سال گذشته بیش از ۳۱۴ سایت الگویی توسط اداره ترویج کشاورزی سازمان طراحی شده که فقط صد الگو مربوط به کاشت برنج در مازندران بوده است. رعایت نکات ایمنی و بهداشتی، نوع پوشش کشاورزان و نحوه صحیح استفاده از سموم و کودهای شیمیایی از جمله مباحثی است که در کلاس‌های آموزشی جهاد کشاورزی آموزش داده می‌شود، گرچه به گفته بهادری کشاورزان آن‌گونه که باید این مباحث را جدی نمی‌گیرند.

پیش به سوی تولید برنج ارگانیك

معاون بهبود تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی از تولید برنج ارگانیك در ایستگاه تحقیقات کشاورزی «بایع کلای نکا» هم خبر می‌دهد و می‌گوید: چند نفر از شالیکاران استان مبادرت به تولید برنج ارگانیك در ده هکتار از اراضی این ایستگاه کردند که در مراحل پرورش آن حتی از یك گرم کود یا سم شیمیایی استفاده نمی‌شود. این کار علاوه بر تامین سلامت محصول و مصرف‌کننده از آلودگی‌های زیست‌محیطی و جذب ترکیبات نیتروژن در آب های سطحی و زیرزمینی جلوگیری می‌کند که امیدواریم در آینده‌ای نزدیك در سراسر استان عملیاتی شود.

مبارزه بیولوژیك جایگزین سموم شیمیایی

در این میان رئیس مرکز تحقیقات برنج مازندران معتقد است: کشاورزان برای تولید محصول سالم و ارگانیك باید به کارشناسان ترویج مراجعه کنند و مورد آموزش قرار بگیرند.

رحمان عرفانی با بیان این‌که کشاورز نباید با دیدن یك نوع آفت بلافاصله از سموم شیمیایی استفاده کند، در گفت‌وگو با جام‌جم می‌افزاید: اگرچه این آفت‌ها خسارت‌زا هستند و به مزارع برنج آسیب می‌رسانند، اما در اغلب موارد توازن لازم را برقرار و به طور طبیعی با آن مقابله می‌کند.

به گفته وی، استفاده از کودهای ارگانیك از قبیل کودهای دامی و کود سبز و کشت گیاهان علوفه‌ای مانند شبدر مصرف کودهای شیمیایی را به حداقل می‌رساند.

رئیس مرکز تحقیقات برنج مازندران می‌گوید: برای مقابله با آفاتی چون کرم ساقه‌خوار و برگ‌خوار برنج می‌توان به جای استفاده از سموم شیمیایی از زنبور تریکوگراما و تله‌های فرمونی و نیز سموم بیولوژیك استفاده کرد که علاوه بر سلامت محصول از آسیب‌های زیست‌محیطی نیز جلوگیری می‌کند. وی همچنین یادآور می‌شود: برخی باکتری‌های بیولوژیك نیز وجود دارند که گیاهان را برای جذب عناصر غذایی حمایت می‌کنند و با داشتن اثر آنتاگونیستی علیه عوامل بیماری‌زا مصرف سموم را تا حد زیادی کاهش می‌دهند. حال که به نظر می‌رسد توزیع و استفاده از کودها و سموم شیمیایی در شالیزارهای مازندران امری اجتناب‌ناپذیر است و دولت سیاست‌های لازم برای استفاده از کودهای ارگانیك و مقابله بیولوژیك را برای کشاورزان اتخاذ نکرده، تنها راه باقیمانده فرهنگسازی و آموزش است تا میزان آلودگی‌های زیست محیطی و خطراتی که سلامت کشاورز و مصرف‌کننده را به خطر می‌اندازد، کاهش یابد. تولید برنج ارگانیك گرچه چند سالی است در مازندران کلید خورده، اما آن‌گونه که باید قوت نگرفته است.

شالیکاران جدی بگیرند

هشدار

متخصص بیماری‌های پوستی و پزشك بدون مرز مازندران اما درخصوص نحوه ایجاد بیماری‌های پوستی ناشی از سموم شیمیایی به جام‌جم می‌گوید: تابش مستقیم آفتاب و تماس با ساقه گیاه برنج از مهم‌ترین عوامل ایجاد حساسیت و عارضه پوستی در شالیکاران است. کشاورز در مرحله اول با آفتاب مستقیم تماس پیدا می‌کند و سپس در معرض ترشحات گیاهی ساقه برنج قرار می‌گیرد. این ترشحات که تحت تاثیر نور خورشید دچار فعل و انفعالات شیمیایی شده‌اند آثار بسیار مخربی بر پوست انسان دارند. در چنین شرایطی اگر آب و خاك کشاورزی نیز آلوده به ترکیبات شیمیایی باشد ضایعات پوستی تشدید می‌شوند.

دکتر ناصر عمادی با تاکید بر این‌که میزان حساسیت کشاورزان نسبت به عوامل یاد شده متفاوت است، می‌افزاید: بسیاری از کشاورزان و شالیکاران ممکن است در طول کشت در معرض مواد شیمیایی قرار بگیرند و بدنشان واکنشی نشان ندهد، اما برخی نیز با کمترین تماس دچار خارش، اگزما و حتی تاول‌های پوستی می‌شوند که این بیماری می‌تواند تا مرز بیهوشی و به کما رفتن بیمار پیشروی کند.

به گفته وی، کودهای ارگانو فسفره از قبیل کود اوره، ضایعات پوستی کمتری ایجاد می‌کنند، اما مشکلات عصبی و تنفسی بسیاری را برای افراد مستعد به این بیماری‌ها به‌وجود می‌آورند. تنفس این مواد راه دیگری برای انتقال ترکیبات شیمیایی مضر به بدن و تشدید علائم بیماری است.

شیوع در شهرهای مرکزی مازندران

این متخصص پوست، بیشترین آمار ابتلا به امراض پوستی ناشی از مصرف کودها و سموم شیمیایی را در شهرهای مرکزی مازندران به‌خصوص از شهرستان‌های قائم شهر و جویبار عنوان و اضافه می‌کند: کشاورزان و شالیکاران قبل از هر چیز باید به سلامت خود و خانواده خود بیندیشند. استفاده از لباس‌های آستین بلند مناسب، دستکش‌های نخی، چکمه‌های پلاستیکی ساق بلند، کلاه حصیری لبه دار و به خصوص استفاده از ماسك‌های ۹۰N که از فیلتر مناسبی برای پالایش هوا برخوردار است. به کشاورزان توصیه می‌شود. لزوم رعایت این نکات در زمان استفاده از کودها و سموم شیمیایی دو چندان می‌شود.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۴۰۷

جدول عادی

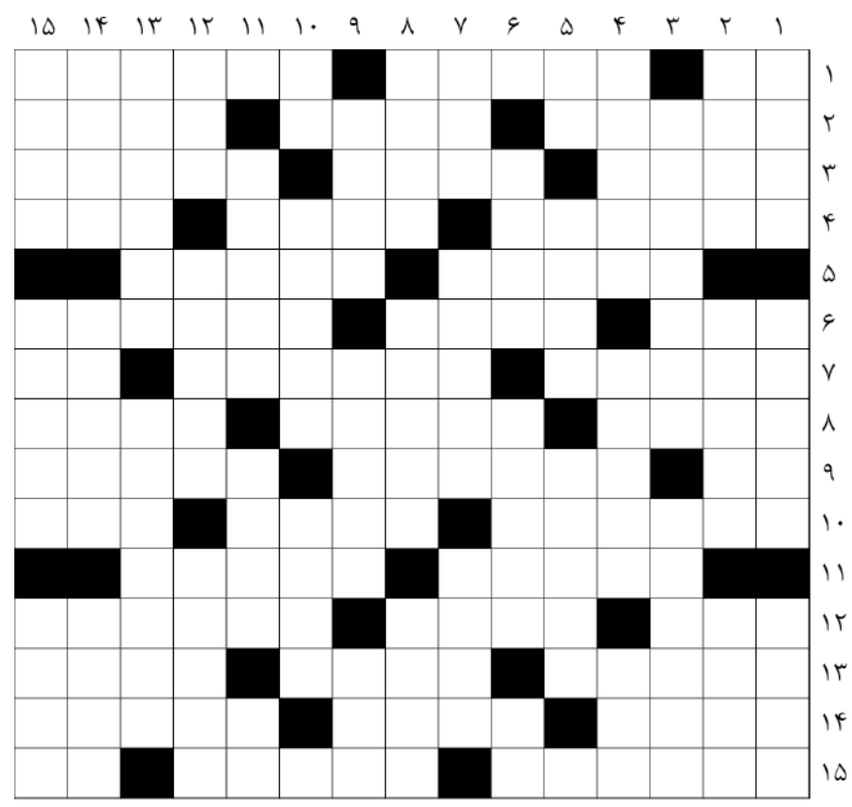

افقی: ۱) بی‌کم و کاست- بیماری ناشی از کمبود ویتامین ب- رمان مشهور شولوخف روسی ۲) مأیوس- بارشوه دادن چربش می‌کنند!- از پسران فریدون ۳) ابزار مکانیك- پرتاب گلوله از تفنگ - زمان‌سنج ۴) جانشین کیخسرو- لنز- زیرکی ۵) از ورزش‌های تیمی - چراغ نفت‌سوز قدیمی ۶) ناپدید کردن- گوشه‌ای در دستگاه شور- پای‌بند در دوستی ۷) بیگانه - حروف ادغام- ضمیر انگلیسی ۸) لازم - از میوه‌های روغنی- هلاك و نابودی ۹) پایتخت ایتالیا- با سر به زمین خوردن- شترمرغ آمریکایی ۱۰) منظومه حماسی ولتر- زین و برگ اسب- اختلالی عصبی ۱۱) از پیامبران بنی‌اسرائیل- میوه تابستانی ۱۲) ناامید- ویتنام قدیم- تأخیر ۱۳) آبونه - واحد شمارش چاه- از ایالات آمریکا ۱۴) همگی- دوست خالص- تعلیم ۱۵) متدین- فینال- الفبای گوش‌نواز.

عمودی: ۱) دارایی و ثروت - پشت سر- بزرگوارتر ۲) از تقسیمات شهری - از روش‌های درمانی در طب سنتی- سبز تیره ۳) مخترع ایتالیایی رادیو - حقیقی و واقعی ۴) دو سال پیش- باکتری میله‌ای- سوره سیزدهم قرآن ۵) دشمن سرسخت- جزیره ایرانی استان هرمزگان- نوعی قایق پارویی ۶) کانال تلویزیونی- محبس- درازگوش ۷) شکستگی‌های طبقات رسوبی زمین- درست دانستن سخن یا عملی- دریا کنار ۸) بهار عرب- رجحان- هر داروی نرم‌کننده مزاج ۹) صمیمی- ریزترین رگ خونی- بالای کوه ۱۰) سرای محبت- مایع ضدعفونی زخم- عقیده ۱۱) پایتخت کشور بوتان- کوچك و جمع و جور- حرف ندا ۱۲) پدر آذری- خرس بومی شرق آسیا- زبان قدیمی آسیایی ۱۳) حادثه- نویسنده فرانسوی روح‌القوانین ۱۴) بتن مسلح- دست‌ها- منفذ ۱۵) گذرگاه- وسیله کمك حرکتی کودکان نوپا- دیگر ندارد.

جدول ویژه

افقی: ۱- یازده- عوض کردن- ابتدا، آغاز ۲- گوشه‌ای در راست پنجگاه- اسب سیاه- طول معینی از زمان ۳) آتشفشانی در ایتالیا- تأکید شده- سه گروهان ۴ - پایتخت مولداوی- گل شب‌بو- راهنمای جاده ۵) کامپیوتر قابل حمل- قریه ۶) دانه نهان‌زا- نویسنده فرانسوی اثر کاندید- گوشه‌ای در دستگاه نوا ۷) پیشرفته- معادل فارسی ارگانیسم- سخن زیر لب از روی خشم ۸) جمع شیء- مثانه- ضعیف ولاغر ۹) گیاه تالاب- از زبان‌های برنامه نویسی کامپیوتر- عنصر شیمیایی با نشانه He ۱۰) تجزیه شیمیایی- زیارت‌کنندگان- چلیك ۱۱) هزینه استفاده از خدمات یك موسسه- کودنی ۱۲) مهمان- رها- خوراکی از گوشت سرخ‌کرده و تخم‌مرغ ۱۳) حلال رنگ لاك ناخن- زمزمه کردن- سکسکه ۱۴) آغشته به رنگ- برنز- ساز بادی بلوچستان ۱۵) ضرورت داشتن- حرکت باد- پسوند نسبت.

عمودی: ۱) داستانی کوتاه از اشتفان تسوایگ اتریشی- به درستی که - زننده ۲) زنده به آب- اثرگذار- از بخش‌های اوستا ۳) رفع ابهام - هرج و مرج ۴) نیرومند کردن- کاروان- همداستان رامین ۵) تکرار حرفی- مربوط به نبی- خراب ۶) فرو نشست- قلع- خودم ۷) نوعی هواپیمای مسافربری- نوشتن- شاعر اصفهانی ۸) مایع خنك‌کننده موتور خودرو- صباغ- راه فرار ۹) بانگ شتر- دومین رود طولانی اروپا- سخن دلنشین ۱۰) عمر بی‌پایان!- حیوان حیله گر- دردناك ۱۱) پارك جنگلی جاده تالش به انزلی- رودی جاری در مازندران- وحشی ۱۲) از آثار ژان راسین، نمایشنامه‌نویس فرانسوی- آسان کردن- وسیله‌ای برای شنیدن صدای وسایل صوتی ۱۳) ورزش ترکیبی از گلف و چوگان- پایتخت قانون‌گذاری آفریقای جنوبی ۱۴) دریاچه قزاقستان- ظرف غذای سربازان- نقاش نامدار اسپانیایی ۱۵) معادل فارسی تیتر- بخشندگی- باور.

حل جدول عادی شماره ۵۴۰۶

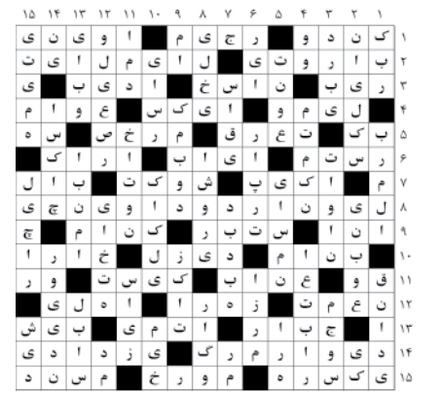
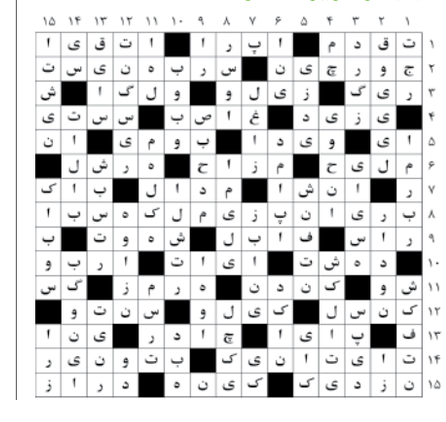
حل جدول ویژه شماره ۵۴۰۶